

**МОВНА ПІДТРИМКА
ТА КУЛЬТУРНО-СОЦІАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ:
ДОСВІД ГРУЗІЇ ТА ПОЛЬЩІ В РОБОТІ
З УКРАЇНСЬКИМИ БІЖЕНЦЯМИ**

**Світлана Романюк
Катажина Якубовська-Кравчик
Зоя Адамія**

**ენის მხარდაჭერა და
კულტურულ-სოციალური
ინტეგრაცია: საქართველოსა
და პოლონეთის
გამოცდილება უკრაინულ
ლტოლვილებთან მუშაობისას**

**სვიტლანა რომანიუკი
კატაჟინა იაკუბოვსკა-კრავჩიკი
ზოია ადამია**

Світлана Романюк

Катажина Якубовська-Кравчик

Зоя Адамія

**Мовна підтримка та
культурно-соціальна
інтеграція:
досвід Грузії та Польщі в
роботі з українськими
біженцями**

Тбілісі 2025

სვიტლანა რომანიუკი
კატაჟინა იაკუბოვსკა-კრაფჩიკი
ზოია ადამია

ენის მხარდაჭერა და
კულტურულ-სოციალური
ინტეგრაცია: საქართველოსა და
პოლონეთის გამოცდილება
უკრაინელ ლტოლვილებთან
მუშაობისას

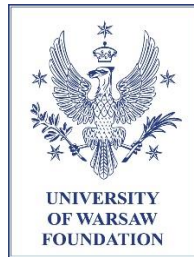
თბილისი 2025

ISBN 978-9951-33-95-9

Рецензент – проф. унів. д-р габ. Якуб Садовський

ISBN 978-9951-33-95-9

**რეცენზენტია პროფ. უნი. დოქტორი გაბ. იაკუბ
სადოვსკი**

UW Instytut Ukrainistyki
Uniwersytetu Warszawskiego

ЗМІСТ

МОВНА І ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА.....10

**ОКРЕМІ ПРИКЛАДИ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ,
ПОВ'ЯЗАНОЇ З ІНТЕГРАЦІЄЮ БІЖЕНЦІВ.....14**

**ВИБРАНІ ЗАХОДИ КУЛЬТУРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.
ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ОСВІТНІ МАТЕРІАЛИ.....24**

შინაარსი

ენობრივი და ფსიქოლოგიური მხარდაჭერა.....34

**აქტივობები და საგანმანათლებლო მასალები
ლტოლვილთა ინტეგრაციასთან დაკავშირებული
სამეცნიერო საქმიანობის ცალკეული
მაგალითები.....36**

**შერჩეული კულტურული ინტეგრაციის
ღონისძიებები.....64**

ВСТУП

Наша публікація становить підсумок проєкту, реалізованого на базі Варшавського університету, який мав на меті зібрати й проаналізувати ті ініціативи, які стали важливими для адаптації українських біженців до мовно-культурного простору країн, у яких громадяни України знайшли прихисток після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну 22 лютого 2022 року.

Ця праця є другим виданням у серії *Мовна й культурна адаптація українських біженців*. Вона описує зреалізовані ініціативи, що відбулися впродовж 2022-2024 років у Варшаві й Тбілісі, тоді як перше видання зосереджене на діяльності кафедри україністики Варшавського університету (Katarzyna Jakubowska-Krawczyk, Svitlana Romaniuk, *Adaptacja ukraińskich uchodźców (na przykładzie działań Katedry Ukrainistyki Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2024)*). Описані підходи дозволяють, з одного боку, зрозуміти потреби й очікування вимушених мігрантів, а з іншого – простежити відповіді та реакцію наукової спільноти на них.

შესავალი

შესავალი ჩვენი პუბლიკაცია არის ვარშავის უნივერსიტეტის ბაზაზე განხორციელებული პროექტის შეჯამება, რომლის მიზანი იყო იმ ინიციატივების შეგროვება და ანალიზი, რომლებიც მნიშვნელოვანი გახდა უკრაინელი ლტოლვილების ადაპტაციისთვის იმ ქვეყნების ენობრივ და კულტურულ სივრცეში, სადაც უკრაინის მოქალაქეებმა თავშესაფარი იპოვეს შემდეგ. რუსეთის სრულმასშტაბიანი შეჭრის დასაწყისი უკრაინაში 2022 წლის 22 თებერვალია. ეს ნაშრომი არის მეორე გამოცემა უკრაინელი ლტოლვილების ენისა და კულტურული ადაპტაციის სერიის. იგი აღწერს ინიციატივებს, რომლებიც განხორციელდა 2022-2024 წლებში ვარშავასა და თბილისში, ხოლო პირველი გამოცემა ყურადღებას ამახვილებს ვარშავის უნივერსიტეტის უკრაინული კვლევების დეპარტამენტის საქმიანობაზე (Katarzyna Jakubowska-Krawczyk, Svitlana Romaniuk, *Adaptacja ukraińskich uchodźców (na przykładzie działań Katedry Ukrainistyki Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2024)*). აღწერილი მიდგომები საშუალებას იძლევა, ერთის მხრივ, გავიგოთ იძულებითი მიგრანტების საჭიროებები და მოლოდინები, ხოლო მეორეს მხრივ, მივყვეთ მათზე სამეცნიერო საზოგადოების პასუხებსა და რეაქციებს.

МОВНА І ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА

4 жовтня 2022 року відбулося відкриття Грузинсько-українського інституту мов і культури на базі Грузинського міжнародного університету GIU (стара назва Тбіліський університет імені Гурама Таварткіладзе), який мав на меті зміцнення міжкультурного діалогу та науково-освітніх напрямків грузинського та українського народу, а також підтримку українських біженців.

Захід відкрив ректор Грузинського міжнародного університету GIU професор Георгій Матіашвілі. До гостей звернулися канцлер університету Елісо Елісашвілі та директор Інституту грузинсько-української мови та культури проф. Зоя Адамія. На церемонії були присутні перший секретар Посольства України в Грузії Тетяна Колотілова та представник української діаспори в Грузії Валентина Марджанішвілі, міжнародні організації та біженці з України.

У гібридному форматі у відкритті взяли участь представники Київського національного університету імені Тараса Шевченка (проф. Юрій Бондар, проф. Ганна Швець), Львівського національного університету імені Івана Франка (декан філологічного факультету проф. Романа Крохмальний), Ужгородського національного університету (проф. Наталія Венжинович), Київського медичного університету (проф. Ганна Окович), Харківського національного університету (доцент Наталія Черногорська).

1 грудня 2022 року для біженців з України в Грузинсько-українському інституті мов та культури було відкрито безкоштовні курси грузинської мови та культури з метою інтеграції українських біженців у грузинське суспільство.

<https://1tv.ge/news/guram-tavartqiladzis-sakhelobis-universitetshi-enebisa-da-kulturis-qartul-ukrainuli-instituti-gaikhsna/>

З перших днів прибуття біженців з України до Польщі очевидним стало те, що необхідними є як усні, так і письмові переклади. Кафедра україністики Варшавського університету швидко відреагувала на цей виклик, пропонуючи широкий спектр перекладацьких послуг. Викладачі, аспіранти, студенти та друзі кафедри активно долучилися до волонтерської допомоги, надаючи

безкоштовну мовну підтримку тим, хто за нею звернувся.

Серед послуг, які надавала кафедра, особливе місце займали присяжні переклади, необхідні для вирішення офіційних справ, а також переклади, які сприяли ознайомленню польського суспільства з українською культурою і навпаки. Завдяки цьому процес адаптації біженців до нових умов став легшим, а мовний бар'єр поступово зникав.

Упродовж кількох тижнів працівники кафедри безкоштовно переклали понад 200 документів – насамперед медичних і юридичних, проте особливо важливим було виконання присяжних перекладів (документів, що посвідчують особу, різного роду довідок тощо). Крім того, здійснювалися усні переклади в таких осередках, як педагогічні консультації, психологічні кабінети, лікарні та клініки.

Діяльність кафедри не обмежувалася лише перекладами. У рамках Центру мовної допомоги Кафедри україністики були підготовлені освітні матеріали для організації ООНlife.org. Ці матеріали, що містили переклади з української та польської мов із фонетичним записом, які поширювали на міських медіаносіях по всій Польщі, що значно полегшувало щоденне спілкування для біженців. Крім того, було створено освітню програму медичної української мови на замовлення агенції медичної комунікації Unique Work, що стало

важливою підтримкою для медичного персоналу, який працює з біженцями.

24 березня 2024 року у прямому ефірі відбулася зустріч у Грузинсько-українському інституті мов та культури. Зустріч організувала організація "Психонавтів". Гостями були студенти, психологи та громадяни України. Українські жінки ділилися своїми історіями. Було розглянуто психологічні травми українських біженців та проблеми їх вирішення. Усі бажаючі могли ставити запитання та отримувати відповіді.

ОКРЕМІ ПРИКЛАДИ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З ІНТЕГРАЦІЄЮ БІЖЕНЦІВ

У контексті війни та масової міграції, спричиненої російським вторгненням в Україну, для українських біженців важливо, щоб їхня культура була ширше визнана на міжнародній арені. Українці, які знайшли притулок у різних країнах, підкреслюють значення популяризації своєї національної ідентичності, щоб світ краще розумів їхню мовну та культурну відмінність від Росії. Невігластво та стереотипи щодо України часто призводять до плутанини щодо національної приналежності, що може бути особливо болючим для людей, які пережили воєнну травму. Тому

важливі дії, спрямовані на популяризацію української культури у світі.

З 7 по 14 квітня під керівництвом проф. Світлани Романюк відбулася зустріч і відкрита лекція проф. Зої Адамії з Грузинського міжнародного університету, в рамках проєкту IDUB (керівник - проф. унів., д-р габ. Світлана Романюк) зі студентами Варшавського університету кафедри україністики. Обговорювали питання соціолінгвістики (у т.ч. потреби й можливості вивчення грузинської та української мов) і становище українських біженців у Грузії та Польщі.

Проект RE-Direction (Erasmus+)

Проект RE-DIRECTION, який спів-фінансується ЄС, розпочав свою роботу упродовж 19 по 21 березня 2024 року. Метою проекту є зміна підходів та методик у вищій освіті в Україні та Грузії шляхом використання цифрових технологій, а також принципів сталого розвитку та інклюзивності. Учасники проекту RE-Direction з України, Німеччини, Греції та Грузії відвідали Грузинсько-український інститут мов і культури Грузинського міжнародного університету.

Круглий стіл

«Рік після початку війни в Україні»

7 червня 2023 року на кафедрі україністики Варшавського університету, за ініціативи проф.

унів. д-р габ. Світлани Романюк, відбувся Круглий стіл під назвою «Рік від початку війни в Україні». Захід зібрав передусім молодих дослідників, які поділилися своїми спостереженнями та міркуваннями про вплив російського вторгнення на Україну, зосереджуючись, зокрема, й на сприйнятті війни у Польщі.

Під час зустрічі можна було дізнатися, як польські видавництва підтримували українських біженців – про це доповів представник видавництва Klett Філіп Межва. Дослідник-орієталіст Ольгерд Узембло звернувся до питання конфліктів за участю Китаю, Росії, України та Польщі, він представив актуальні спостереження над медіадискурсом вибраних країн, звернувши увагу на спосіб зображення й вираження складних міждержавних відносин за допомогою мови й зображення (зокрема, у мемах). Марія Білавич розглянула виклики та можливості, пов'язані з викладанням польської мови для українських біженців, а Марта Фліс представила концепцію міжкультурної компетенції для полегшення вивчення іноземних мов. Катажина Гайда проаналізувала потенціал мобільних додатків у викладанні іноземних мов, особливо в контексті освіти біженців.

Круглий стіл став платформою для критичного обміну думок, підкреслив важливість досліджень у розумінні ширших соціальних, мовних і освітніх наслідків війни. У підсумку було наголошено на

необхідності підтримки біженців завдяки інноваційному підходові до освіти та масмедіа.

Дебати «Українська мова у світі»

У 2023 році проф. унів. д-р габ. Ірина Кононенко організувала дебати під назвою «Українська мова у світі». Цей захід став форумом для обговорення ролі та місця української мови на міжнародній арені, особливо в контексті російсько-українського конфлікту. Дебати зосередилися на викликах, перед якими стоїть українська мова, а також на необхідності її популяризації та захисту від спроб маргіналізації. Також обговорювалося зростаюче значення української мови в політичному, культурному та науковому контекстах.

Круглий стіл «Російсько-українська війна в дзеркалах літератури, культури та науки»

Проф. Тетяна Гребенюк і д-р Катажина Якубовська-Кравчик у співпраці з німецькою програмою «Science at Risk» організували Круглий стіл під назвою «Російсько-українська війна в дзеркалах літератури, культури та науки». Захід зібрав науковців, які дискутували про багатовимірний вплив війни на українську та російську ідентичності, а також на ролі, яку культура та наука відіграють у контексті протистояння агресії. Учасники доводили, що література та мистецтво стають інструментом

документування страждань і боротьби за збереження національної ідентичності.

Міжнародні наукові конференції молодих українців: Українська культура під час війни

Кафедра україністики Варшавського університету вже багато років проводить щорічні Міжнародні наукові конференції молодих українців. Ці наукові зустрічі, присвячені українській культурі, літературі та мові, стали ще важливішими після повномасштабного вторгнення Росії в Україну в 2022 році. Відтоді конференції набули нового виміру, ми проводимо їх у співпраці з українськими університетами, що підкреслює міжнародну солідарність і підтримку України. Кожна з них зосереджена на ролі, яку відіграє українська культура під час війни. У 2022 році конференція «Українська культура має силу», оприявила, як культура стає інструментом опору та витривалості перед агресією, як література, мистецтво та медіа формують національну ідентичність і стають зняряддям боротьби за свободу.

Конференція під назвою «Культура на полі бою. Українська мова, література, мистецтво та медіа в умовах війни» була присвячена впливу війни на українську мову, літературу, мистецтво та медіа. Важливими стали дискусії про те, як медіа та митці документують реалії війни та впливають на

глобальне сприйняття України, а також як українська мова стає символом опору проти російської агресії.

У 2023 році відбулася конференція під назвою «Культура конфлікту – конфлікт культур. Мова, література, мистецтво, медіа та війна в Україні», на якій учасники досліджували тематику культурного конфлікту та війни в контексті мови, літератури, мистецтва та медіа. Ця наукова подія стала місцем обговорення ключової ролі культури у розумінні конфлікту та її впливу на міжнародне сприйняття України.

Семінар про роль українських біженців у формуванні культурного простору

У рамках ширшого проекту «Культурна та мовна адаптація українських біженців», за ініціативи д-р Катажини Якубовської-Кравчик, відбувся семінар під назвою «Внесок біженців у формування культурного простору». Цей захід став платформою для обговорення важливої ролі жінок-біженок у інтеграції українських спільнот у нових середовищах. Головними доповідачками були Зінаїда Косицька, Марія Янкова, Олена Любиченко та Світлана Гусельникова. Учасниці обговорили численні виклики, з якими вони зіткнулися під час переселення, підкреслили ключові аспекти, які потребують уваги в майбутньому, такі як культурна адаптація та підтримка громади.

Конференція «Культурна та мовна адаптація українських біженців» (19 червня 2024 р.)

Науковці з Польщі, Канади, України, Німеччини, Хорватії та Японії представили свої дослідження, які охоплювали стратегії мовної та культурної адаптації. Особливий акцент вони звернули на інтеграцію біженців до вищої освіти та шкільних систем країн, у яких українці знайшли прихисток, а також на роль технологій у вивченні іноземних мов. Важливим чинником конференції була дискусія про роль культурних установ в інтеграції біженців, яка стосувалася того, як культурні та

освітні інституції можуть краще сприяти інтеграції біженців до іншої спільноти.

Науковці з Варшавського університету проводять дослідження, спрямовані на підтримку довгострокової інтеграції українських дітей, із забезпеченням розвитку їхніх культурних та мовних потреб, одночасно допомагаючи їм віднайти в новому середовищі, поміж іншими:

Українські діти в Польщі:

Мій багатомовний світ

Проект під назвою «Українські діти в Польщі: Мій багатомовний світ» висвітлює досвід українських дітей, змушених мігрувати до Польщі через війну в Україні. Організований групою лінгвістів та психологів у складі проф. унів. д-р габ. Магдалени Ольпінської-Шкелко, проф. унів. д-р габ. Світлани Романюк та д-р Регіни Піліпавічуте, проект має на меті дослідити, як українські діти бачать себе самих у багатомовному середовищі. У рамках проекту українські діти, які проживають у Польщі, створили малюнки, що відображають їхні стосунки з мовами, які їх оточують (українську, польську, російську та інші). Ці роботи дають уявлення про те, як діти сприймають своє нове мовне середовище та про їхній емоційний зв'язок із рідною та новими мовами.

Проект досліджує концепцію збереження мовної спадщини і багатомовності, пропонуючи глибше розуміння складних мовних ідентичностей, що формуються в різноманітному середовищі. Зібрані роботи допоможуть дослідникам проаналізувати, як діти взаємодіють із різними мовами та як середовище впливає на їхній мовний розвиток.

Адаптація українських дітей у Польщі

Проект «Адаптація українських дітей у Польщі», який проводять д-р Катажина Якубовська-Кравчик та Ольга Костелецька, має на меті ідентифікацію та розробку ініціатив для задоволення найнагальніших потреб культурної адаптації українських дітей. У співпраці з організаціями, що підтримують біженців у Польщі, ця ініціатива спрямована не лише на проведення досліджень, але й на створення практичних інструментів, що допомагають українським дітям пристосуватися до нового життя.

ВИБРАНІ ЗАХОДИ КУЛЬТУРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ. ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ОСВІТНІ МАТЕРІАЛИ

Інформаційна зустріч

15 червня 2022 р. Центр участі та розвитку Center for Participation and Development провів інформаційну зустріч у Грузинсько-українському інституту мов і культури. У рамках зустрічі розповіли про послуги, напр., юридичні консультації, які Центр надає українським біженцям у Грузії за підтримки організації People in Need Georgia.

Книжковий челендж до дня народження Лесі Українки

«Якби я не була українкою, то хотіла б бути грузинкою» - Леся Українка.

З 30 січня до 25 лютого 2023 р. Грузинсько-український інститут мов і культури університету разом з українськими біженцями взяли участь у Книжковому челенджі до дня народження Лесі Українки з метою популяризації творчості поетки в Грузії.

Зустріч із українськими школярами

17 січня 2023 року у Грузинсько-українському інституті мов та культури відбулася ознайомча зустріч учнів 11 класу Тбіліської №41 Громадської школи ім. Грушевського. Директор інституту провела екскурсію університетом, розповіла про можливості навчання тощо.

Тренінг «Підтримка розбудови потенціалу культурної та соціальної інтеграції біженців з України»

15-16 травня 2023 р. у Тбілісі відбувся тренінг, організований Центром участі та розвитку за підтримки організації "People in Need Georgia". Тема зустрічі - «Підтримка розбудови потенціалу культурної та соціальної інтеграції біженців з України».

На зустрічі були присутні представники організацій, які допомагають біженцям, у тому числі Грузино-український інститут мов та культури. Проф. Зоя Адамія поділилася з учасниками результатами проведеної роботи, досвідом роботи з біженцями, проблемами та перспективами подальшого розвитку Інституту з метою допомоги українським біженцям.

На тренінгу були розглянуті питання юридичної допомоги українським біженцям, розвитку малого бізнесу, освіти тощо.

**Кафедра україністики Варшавського
університету на Науковому пікніку: Підтримка
українських біженців і популяризація
української мови**

21 травня 2022 року кафедра україністики Варшавського університету взяла участь у Науковому пікніку Польського радіо та Центру науки Коперник, представляючи на своєму стенді різні види підтримки українських біженців і популяризуючи українську мову серед поляків.

Учасники заходу мали змогу ознайомитися з матеріалами для українських біженців, які шукають інформацію про Польщу. Ці матеріали мали на меті полегшити адаптацію в новому середовищі та ознайомити українців із польською культурою, наукою та історією.

Стенд кафедри україністики викликав великий інтерес також серед поляків, які мали можливість ознайомитися з основами української мови. Відвідувачі могли скласти слова українською, вивчити прості діалоги, а також дізнатися про відмінності та подібності між польською та українською мовами. У такий спосіб будувалися культурні мости та зміцнювалося взаєморозуміння між двома народами.

Крім того, було представлено плакати, що зображали важливих для українців історичних і культурних постатей, наприклад, Григорія Сковороду — видатного філософа, поета та педагога, який відіграв ключову роль у формуванні української інтелектуальної ідентичності. Завдяки ініціативі учасники Пікніка змогли краще зрозуміти українську історію та культуру, що стало важливим кроком у зміцненні солідарності з українським народом.

**PISARZ, FILOZOF
(XVIII W.)**

**HRYHORIJ
SKOWORODA**

Studiował łacinę, grekę, hebrajski, niemiecki, teologię, poetykę, matematykę, nauki przyrodnicze i historię.

Podjął refleksje o istocie człowieka, o harmonii wewnętrznej i poznaniu siebie, o przyrodzie.

Tłumaczył dzieła filozofów rzymskich m.in. *O starości* Cicerona, *O spokoju serca* Plutarcha.

**TRAKTATY FILOZOFICZNE I
UTWORY LITERACKIE**

- 1 "Dialog, czyli rozmowa o starożytnym świecie"
- 2 "Rozmowa pięciu podróżnych o prawdziwym szczęściu w życiu"
- 3 "Narcyz, czyli rozmowa na temat: poznaj siebie samego"
- 4 "Bajki charkowskie"
- 5 "Ułogi skowronek"
- 6 "Ogród pieśni nabożnych"

„Słowa nie grożą, ale nie dają się”

autor: Danuta Hrabich

UNIWERSYTET
WARSZAWSKI

UW Ambasada Ukrainy
w Warszawie

Проект «Пізнай своїх сусідів»: відкриваємо Україну польським учням

З 2021 року кафедра україністики реалізує унікальний освітній проєкт «Пізнай своїх сусідів — близьких і далеких. Мова та культура в пігулці», ініціатором якого є проф. унів. д-р габ. Світлана Романюк. Проєкт спрямований до учнів початкових і середніх шкіл, у ньому щороку беруть участь кілька сотень дітей та молоді, які мають можливість глибше ознайомитися з Україною, її мовою та культурою.

Під час уроків, організованих викладачами й аспірантами кафедри україністики, учні не лише дізнаються про історичні та сучасні польсько-українські взаємини, але й вивчають основи української мови та отримують навички роботи з джерелами, що стосуються цієї тематики. Це сприяє розвиткові в молоді здібностей до самостійного пошуку знань про своїх сусідів, що є надзвичайно важливим у контексті зростаючого інтересу до України в останні роки.

Головною метою проєкту є не тільки освіта, але передусім розвиток чутливості до культурних відмінностей і побудова розуміння між народами. Тому уроки мають інтерактивний характер, а учнів заохочують ставити запитання та активно брати участь у дискусіях.

Проект «Пізнай своїх сусідів» цікавий не тільки для учнів, але й для вчителів. Учасники відзначають, що ці уроки є вартісним доповненням до традиційної навчальної програми та дозволяють краще зрозуміти культуру й історію України, а також розвивати емпатію та відкритість на інші культури.

Завдяки залученню кафедри україністики цей проєкт став важливим елементом міжкультурної освіти в польських школах, сприяючи зміцненню відносин між поляками та українцями й популяризації цінностей, пов'язаних із повагою та відкритістю до різноманіття.

Міжнародні майстер-класи з іконопису: Українське сакральне мистецтво в умовах війни

Кафедра україністики Варшавського університету та Лабораторія досліджень української ідентичності вже багато років підтримують організацію Міжнародних майстер-класів із іконопису, які реалізує Товариство друзів Новиці та кафедра сакрального мистецтва Львівської національної академії мистецтв. Ця ініціатива має на меті поширення української культури та сакрального мистецтва на міжнародній арені. Майстер-класи не лише дають можливість художникам з усього світу розвивати свої навички іконопису, але й створюють платформу для осмислення глибоких духовних тем, особливо в контексті теперішнього конфлікту в Україні.

Окрім пленерів, організатори готують численні виставки сучасного сакрального мистецтва, які проходять у Польщі, Україні, Німеччині, Швейцарії, Вірменії, у 2017 році виставка відбулася в Тбілісі, Грузії.

У 2024 році головною темою пленеру була Божественна справедливість. Художники, які брали в ньому участь, розмірковували над поняттям справедливості в умовах війни, коли винуватці часто уникають покарання, а жертви залишаються без підтримки. Сучасні збройні конфлікти ставлять складні питання про можливість досягнення справедливості у світі, де інтереси могутніх націй та імперій часто переважають над долею окремих людей. Від 2022 року українські митці стоять перед викликом працювати під постійною загрозою для життя. Багато з них, втративши близьких, шукають розради та розуміння у мистецтві, розмірковуючи, чому Бог допускає таку несправедливість.

Духовні роздуми знайшли своє відображення у творах, які можна було побачити на міжнародних виставках у Львові, Перемишлі, Криниці та Варшаві, а подальші презентації заплановані в інших містах. Ці виставки не лише демонструють красу сучасного сакрального мистецтва, але й порушують фундаментальні питання віри, справедливості та людських страждань у часи війни.

Ініціатива Міжнародних майстерень іконопису — це не тільки промоція української культури, а й духовний діалог, що об'єднує митців і глядачів у роздумах над найскладнішими питаннями нашого часу.

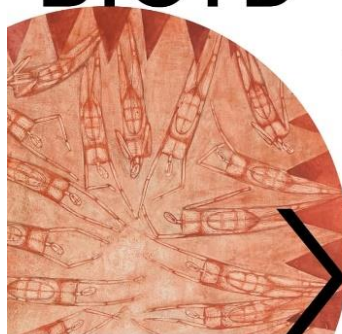
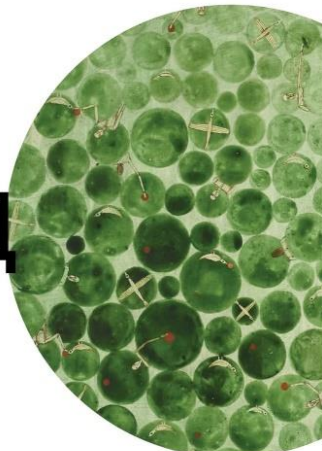
Львівський
Скансен

ВЕЛИКА ВИСТАВКОВА ЗАЛА

21.09.2024
06.10.2024

XVI
МІЖНАРОДНИЙ
ІКОНОПИСНИЙ
ПЛЕНЕР
НОВИЦЬ-
СЛАВСЬКО

СПРА
ВЕД
ЛИ
ВІСТЬ

БО
ЖА

Ministry of Foreign Affairs
of Ukraine

Ministry of Culture and
Heritage

UT

NOVICI

ICONS

Association
of Ukrainian
Iconographers

ICA

Galicyjski

ICA

Усі описані вище ініціативи кафедри україністики Варшавського університету стали чудовою нагодою для зміцнення зв'язків між поляками та українцями, а також для популяризації української мови та культури в Польщі. Вони продемонстрували, наскільки важливою є підтримка українських біженців і яке велике значення має взаємне пізнання культур для побудови діалогу та порозуміння

**Підручник із української мови та культури для
німецькомовних:**

UKRAINISCHE KULTUR FÜR JEDEN TAG

У 2021 та 2022 роках у вільному доступі на сайті Людвіга-Максиміліанського університету в Мюнхені з'явилося нове видання, спрямоване для німецькомовних осіб, які прагнуть глибше ознайомитися з мовою та культурою України. Підручник «Українська культура на щодень» у двох частинах створив авторський колектив у складі: Марта Замбжицька, Олена Новікова, Світлана Романюк та Катажина Якубовська-Кравчик. Ця книга є цінним ресурсом для людей, які вже мають певні знання мови та бажають розширити свої знання про культуру й повсякденне життя українців. Підручник був написаний з урахуванням потреб німецькомовних користувачів, що робить його унікальним освітнім інструментом, особливо в контексті зростаючого інтересу до української тематики в Європі.

Підручник охоплює широкий спектр тем, які знайомлять читачів як із традиційними, так і з сучасними аспектами української культури. Серед розділів – «Прикладне мистецтво», «Сучасний український дизайн», «Новинки в українському кіно» та «Великодні традиції», які зацікавлять широку аудиторію.

პოლონეთის გამოცდილება

ენის მხარდაჭერა

უკრაინიდან პოლონეთში ლტოლვილების ჩასვლის პირველივე დღეებიდან აშკარა გახდა, რომ აუცილებელია როგორც ზეპირი, ისე წერილობითი მთარგმნელობა. ვარშავის უნივერსიტეტის უკრაინული კვლევების დეპარტამენტმა სწრაფად უპასუხა ამ გამოწვევას და შესთავაზა მთარგმნელობითი სერვისების ფართო სპექტრი. მასწავლებლები, კურსდამთავრებულები, სტუდენტები და კათედრის წევრები აქტიურად მონაწილეობდნენ მოხალისეობრივ დახმარებაში და უწყვედნენ უფასო ენობრივ დახმარებას მათ, ვინც ამას ითხოვდა.

დეპარტამენტის მიერ გაწეულ სერვისებს შორის განსაკუთრებული ადგილი ეკავა ოფიციალური საქმეების გადაწყვეტისთვის აუცილებელ ნაფიც თარგმანს, ასევე თარგმანებს, რომლებმაც ხელი შეუწყო პოლონეთის საზოგადოების უკრაინული კულტურის გაცნობას და პირიქით. ამის წყალობით, ლტოლვილთა ახალ პირობებთან ადაპტაციის პროცესი გაადვილდა და ენობრივი ბარიერი თანდათან გაქრა.

რამდენიმე კვირის განმავლობაში დეპარტამენტის თანამშრომლებმა უფასოდ თარგმნეს 200-ზე მეტი დოკუმენტი - უპირველეს ყოვლისა სამედიცინო და იურიდიული, მაგრამ განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი იყო ნაფიცი თარგმანის შესრულება (პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტები, სხვადასხვა მოწმობები და ა.შ.). გარდა ამისა, ინტერპრეტაციები ჩატარდა ისეთ ცენტრებში, როგორცაა პედაგოგიური კონსულტაციები, ფსიქოლოგიური კაბინეტები, საავადმყოფოები და კლინიკები.

კათედრის საქმიანობა მხოლოდ თარგმნით არ შემოიფარგლებოდა.

OOHlife.org ორგანიზაციისთვის საგანმანათლებლო მასალები მომზადდა უკრაინის მცოდნეობის დეპარტამენტის ენობრივი დახმარების ცენტრის ფარგლებში. ეს მასალები, რომლებიც შეიცავდა თარგმანებს უკრაინული და პოლონური ენებიდან ფონეტიკური აღნიშვნებით, გავრცელდა ურბანულ მედიაში მთელს პოლონეთში, რამაც მნიშვნელოვნად შეუწყო ხელი ლტოლვილთა ყოველდღიურ კომუნიკაციას. გარდა ამისა, სამედიცინო საკომუნიკაციო სააგენტოს Unique Work-ის დაკვეთით შეიქმნა სამედიცინო უკრაინული ენის საგანმანათლებლო

პროგრამა, რომელიც გახდა მნიშვნელოვანი მხარდაჭერა ლტოლვილებთან მომუშავე სამედიცინო პერსონალისთვის.

**აქტივობები და საგანმანათლებლო მასალები
ლტოლვილთა ინტეგრაციასთან დაკავშირებული
სამეცნიერო საქმიანობის ცალკეული მაგალითები**

**მრგვალი მაგიდა "უკრაინის ომის დაწყებიდან
ერთი წლის შემდეგ"**

2023 წლის 7 ივნისს, ვარშავის უნივერსიტეტის უკრაინისტიკის კათედრაზე, პროფ. უნი. დოქტორი გაბ. სვიტლანა რომანიუკმა გამართა მრგვალი მაგიდა სახელწოდებით „ერთი წელი უკრაინის ომის დაწყებიდან“. ღონისძიებამ შეკრიბა, ძირითადად, ახალგაზრდა მკვლევარები, რომლებმაც გააზიარეს თავიანთი დაკვირვებები და მოსაზრებები უკრაინაზე რუსეთის შემოჭრის გავლენის შესახებ, კერძოდ, ყურადღება გაამახვილეს პოლონეთის მხრიდან ომის აღქმაზე.

შეხვედრისას შესაძლებელი გახდა იმის გარკვევა, თუ როგორ უჭერდნენ მხარს პოლონური გამომცემლები უკრაინელ ლტოლვილებს - ამის

შესახებ გამომცემლობა Klett-ის წარმომადგენელმა ფილიპ მიუჟვამ განაცხადა. აღმოსავლეთმცოდნე მკვლევარი ოლგერდ უზემბლო შეეხო ჩინეთთან, რუსეთთან, უკრაინასა და პოლონეთთან დაკავშირებული კონფლიქტების საკითხს, მან წარმოადგინა აქტუალური დაკვირვებები შერჩეული ქვეყნების მედიადისკურსზე, ყურადღება გაამახვილა რთული სახელმწიფოთაშორისი ურთიერთობების ასახვაზე და გამოხატვაზე ენისა და სურათების საშუალებით. კერძოდ, მემებში). მარია ბილავიჩმა განიხილა უკრაინელი ლტოლვილებისთვის პოლონური ენის სწავლებასთან დაკავშირებული გამოწვევები და შესაძლებლობები, ხოლო მარტა ფლისმა წარმოადგინა ინტერკულტურული კომპეტენციის კონცეფცია უცხო ენების სწავლის გასაადვილებლად. კატაჟინა ჰაჯდამ გააანალიზა მობილური აპლიკაციების პოტენციური უცხო ენების სწავლებაში, განსაკუთრებით ლტოლვილთა განათლების კონტექსტში.

მრგვალი მაგიდა წარმოადგენდა აზრთა კრიტიკული გაცვლის პლატფორმას, ხაზს უსვამდა კვლევის მნიშვნელობას ომის ფართო სოციალური, ენობრივი და საგანმანათლებლო შედეგების გასაგებად. დასასრულს ხაზი გაესვა ლტოლვილთა

მხარდაჭერის აუცილებლობას განათლებისა და მასმედისადმი ინოვაციური მიდგომის გზით.

სემინარი უკრაინელი ლტოლვილების როლის შესახებ კულტურული სივრცის ჩამოყალიბებაში

ფართო პროექტის „უკრაინელი ლტოლვილების კულტურული და ლინგვისტური ადაპტაცია“ ფარგლებში, დოქტორ კატაჟინა იაკუბოვსკი-კრავჩიკის ინიციატივით გაიმართა სემინარი სახელწოდებით „ლტოლვილთა წვლილი კულტურული სივრცის ფორმირებაში“. ეს ღონისძიება გახდა პლატფორმა ლტოლვილი ქალების მნიშვნელოვანი როლის განხილვისთვის უკრაინული თემების ახალ გარემოში ინტეგრაციაში. მთავარი მომხსენებლები იყვნენ ზინაიდა კოსიცკა, მარია იანკოვა, ოლენა ლიუბიჩენკო და სვიტლანა გუსელნიკოვა. მონაწილეებმა განიხილეს მრავალი გამოწვევა, რომელიც მათ განსახლების დროს შეექმნა და ხაზი გაუსვეს ძირითად ასპექტებს, რომლებიც საჭიროებს ყურადღებას მომავალში, როგორცაა კულტურული ადაპტაცია და საზოგადოების მხარდაჭერა.

**კონფერენცია "უკრაინელი ლტოლვილების
კულტურული და ენობრივი ადაპტაცია"**

(19 ივნისი, 2024 წ.)

მეცნიერებმა პოლონეთიდან, კანადიდან, უკრაინიდან, გერმანიიდან, ხორვატიიდან და იაპონიიდან წარმოადგინეს თავიანთი კვლევა, რომელიც მოიცავდა ენისა და კულტურული ადაპტაციის სტრატეგიებს. მათ განსაკუთრებული ყურადღება დაუთმეს ლტოლვილების ინტეგრაციას უმაღლეს განათლებაში და იმ ქვეყნების სასკოლო სისტემებში, სადაც უკრაინელებმა თავშესაფარი იპოვეს, ასევე ტექნოლოგიების როლს უცხო ენების შესწავლაში. კონფერენციის მნიშვნელოვანი ფაქტორი იყო დისკუსია კულტურული ინსტიტუტების როლის შესახებ ლტოლვილთა ინტეგრაციაში, რომელიც ეხებოდა იმას, თუ როგორ შეუძლიათ კულტურულ და საგანმანათლებლო დაწესებულებებს უკეთესად შეუწყონ ხელი ლტოლვილთა სხვა საზოგადოებაში ინტეგრაციას.

სამეცნიერო პროექტები

ვარშავის უნივერსიტეტის მეცნიერები ატარებენ კვლევას, რომელიც მიზნად ისახავს უკრაინელი ბავშვების გრძელვადიანი ინტეგრაციის მხარდაჭერას, მათი კულტურული და ენობრივი მოთხოვნილებების განვითარების უზრუნველყოფას და ამავდროულად, ეხმარება მათ ახალ გარემოში გზის პოვნაში, მათ შორის:

უკრაინელი ბავშვები პოლონეთში: ჩემი მრავალენოვანი სამყარო

პროექტი სახელწოდებით "უკრაინელი ბავშვები პოლონეთში: ჩემი მრავალენოვანი სამყარო" ხაზს უსვამს უკრაინელი ბავშვების გამოცდილებას, რომლებიც იძულებულნი გახდნენ პოლონეთში გადასახლებულიყვნენ უკრაინის ომის გამო. ორგანიზებულია ენათმეცნიერთა და ფსიქოლოგთა გუნდის მიერ, რომელიც შედგება პროფ. უნი. დოქტორი გაბ. მაგდალენა ოლპინსკა-შკიელკო, პროფ. უნი. დოქტორი გაბ. სვიტლანა რომანიუკი და დოქტორი რეგინა პილიპავიჩუტე,

პროექტი მიზნად ისახავს გამოიკვლიოს როგორ ხედავენ უკრაინელი ბავშვები საკუთარ თავს მრავალენოვან გარემოში. პროექტის ფარგლებში, პოლონეთში მცხოვრებმა უკრაინელმა ბავშვებმა შექმნეს ნახატები, რომლებიც ასახავს მათ ურთიერთობას მათ გარშემო არსებულ ენებთან (უკრაინული, პოლონური, რუსული და სხვა). ეს ნამუშევრები იძლევა იმის გაგების საშუალების, თუ როგორ აღიქვამენ ბავშვები თავიანთ ახალ ენობრივ გარემოს და მათ ემოციურ კავშირს მშობლიურ და ახალ ენებთან.

პროექტი იკვლევს ენობრივი მემკვიდრეობის შენარჩუნებისა და მულტილინგვიზმის კონცეფციას, გვთავაზობს მრავალფეროვან გარემოში ჩამოყალიბებული რთული ლინგვისტური იდენტობების ღრმა გაგებას. შეგროვებული ნამუშევრები დაეხმარება მკვლევარებს გაანალიზონ, თუ როგორ ურთიერთობენ ბავშვები სხვადასხვა ენასთან და როგორ მოქმედებს გარემო მათ ენობრივ განვითარებაზე.

უკრაინელი ბავშვების ადაპტაცია პოლონეთში

პროექტი "უკრაინელი ბავშვების ადაპტაცია პოლონეთში", რომელსაც ატარებენ დოქტორი კატარზინა იაკუბოვსკა-კრავჩიკი და ოლგა კოსტელეცკა, მიზნად ისახავს გამოავლინოს და განავითაროს ინიციატივები უკრაინელი ბავშვების კულტურული ადაპტაციის ყველაზე გადაუდებელი საჭიროებების დასაკმაყოფილებლად. ორგანიზაციებთან თანამშრომლობით, რომლებიც მხარს უჭერენ ლტოლვილებს პოლონეთში, ეს ინიციატივა მიზნად ისახავს არა მხოლოდ კვლევის ჩატარებას, არამედ პრაქტიკული ინსტრუმენტების შექმნას, რომელიც ეხმარება უკრაინელ ბავშვებს ახალ ცხოვრებასთან ადაპტაციაში.

კულტურული ინტეგრაციის შერჩეული ლონისპიებები

უკრაინაში რუსეთის შემოჭრით გამოწვეული ომისა და მასობრივი მიგრაციის კონტექსტში, უკრაინელი ლტოლვილებისთვის

მნიშვნელოვანია, რომ მათი კულტურა უფრო ფართოდ იყოს აღიარებული საერთაშორისო ასპარეზზე. უკრაინელები, რომლებმაც თავშესაფარი იპოვეს სხვადასხვა ქვეყანაში, ხაზს უსვამენ თავიანთი ეროვნული იდენტობის პოპულარიზაციის მნიშვნელობას, რათა მსოფლიომ უკეთ გაიგოს მათი ენობრივი და კულტურული განსხვავება რუსეთისგან. იგნორირება და სტერეოტიპები უკრაინის შესახებ ხშირად იწვევს დაბნეულობას ეროვნების შესახებ, რაც განსაკუთრებით მტკივნეული იქნება იმ ადამიანებისთვის, რომლებმაც განიცადეს ომის ტრავმა. ამიტომ, მნიშვნელოვანია მსოფლიოში უკრაინული კულტურის პოპულარიზაციისკენ მიმართული ქმედებები.

ვარშავის უნივერსიტეტის უკრაინული კვლევების დეპარტამენტი სამეცნიერო პიკნიკზე: უკრაინელი ლტოლვილების მხარდაჭერა და უკრაინული ენის პოპულარიზაცია

2022 წლის 21 მაისს ვარშავის უნივერსიტეტის უკრაინული კვლევების განყოფილებამ მონაწილეობა მიიღო პოლონეთის რადიოსა და

კოპერნიკის სამეცნიერო ცენტრის სამეცნიერო პიკნიკში, სადაც წარმოდგენილი იყო უკრაინელი ლტოლვილების სხვადასხვა სახის მხარდაჭერა და პოლონელებში უკრაინული ენის პოპულარიზაცია.

ღონისძიების მონაწილეებს საშუალება ჰქონდათ გაეცნონ მასალებს უკრაინელი ლტოლვილებისთვის, რომლებიც ეძებენ ინფორმაციას პოლონეთის შესახებ. ეს მასალები გამიზნული იყო ახალ გარემოში ადაპტაციის გასაადვილებლად და უკრაინელებისთვის პოლონეთის კულტურის, მეცნიერებისა და ისტორიის გაცნობისთვის.

უკრაინული კვლევების დეპარტამენტის სტენდმა დიდი ინტერესი გამოიწვია პოლონელებშიც, რომლებსაც საშუალება ჰქონდათ გაეცნონ უკრაინული ენის საფუძვლებს. სტუმრებს შეეძლოთ უკრაინულად ჩამოაყალიბონ სიტყვები, ისწავლონ მარტივი დიალოგები და გაეცნონ განსხვავებებსა და მსგავსებებს პოლონურ და უკრაინულ ენებს შორის. ამ გზით აშენდა კულტურული ხიდები და გაძლიერდა ურთიერთგაგება ორ ხალხს შორის.

გარდა ამისა, წარმოდგენილი იყო პლაკატები, რომლებზეც გამოსახულია უკრაინელებისთვის მნიშვნელოვანი ისტორიული და კულტურული

მოღვაწეები, მაგალითად, ჰრიჰორი სკოვოროდა, გამოჩენილი ფილოსოფოსი, პოეტი და მასწავლებელი, რომელმაც მნიშვნელოვანი როლი ითამაშა უკრაინული ინტელექტუალური იდენტობის ჩამოყალიბებაში. ინიციატივის წყალობით, პიკნიკის მონაწილეებმა შეძლეს უკეთ გაეგოთ უკრაინის ისტორია და კულტურა, რაც მნიშვნელოვანი ნაბიჯი გახდა უკრაინელ ხალხთან სოლიდარობის გასაძლიერებლად.

**PISARZ, FILOZOF
(XVIII W.)**

**HRYHORIJ
SKOWORODA**

Studiował łacinę, grekę, hebrajski, niemiecki, teologię, poetykę, matematykę, nauki przyrodnicze i historię.

Podjął refleksje o istocie człowieka, o harmonii wewnętrznej i poznaniu siebie, o przyrodzie.

Tłumaczył dzieła filozofów rzymskich m.in. O starości Cicerona. O spokoju serca Plutarcha.

**TRAKTATY FILOZOFICZNE I
UTWORY LITERACKIE**

- 1 "Dialog, czyli rozmowa o starożytnym świecie"
- 2 "Rozmowa pięciu podróźnych o prawdziwym szczęściu w życiu"
- 3 "Narcyz, czyli rozmowa na temat: poznaj siebie samego"
- 4 "Bajki charkowskie"
- 5 "Ułogi skowronek"
- 6 "Ogród pieśni nabożnych"

„Сядь, пиши, спи, не дыши!”

UNIWERSYTET
WARSZAWSKI

UW *Uniwersytet Warszawski*

**პროექტი "იცოდე შენი მეზობლები" უკრაინული
კვლევების კათედრაზე: ჩვენ ვუხსნით უკრაინას
პოლონელი სტუდენტებისთვის**

2021 წლიდან უკრაინის მცოდნეობის დეპარტამენტი ახორციელებს უნიკალურ საგანმანათლებლო პროექტს „გაიცანი შენი მეზობლები - ახლო და შორს. ენა და კულტურა აბში“, ინიციატივით პროფ. უნივ. დოქტორი გაბ. სვიტლანა რომანიუკი. პროექტი გამიზნულია დაწყებითი და საშუალო სკოლის მოსწავლეებისთვის, მასში ყოველწლიურად რამდენიმე ასეული ბავშვი და ახალგაზრდა მონაწილეობს, რომლებსაც საშუალება აქვთ უფრო ღრმად გაეცნონ უკრაინას, მის ენასა და კულტურას.

უკრაინული კვლევების კათედრის მასწავლებლებისა და კურსდამთავრებულების მიერ ორგანიზებული გაკვეთილების დროს სტუდენტები არა მხოლოდ სწავლობენ ისტორიულ და თანამედროვე პოლონურ-უკრაინულ ურთიერთობებს, არამედ სწავლობენ უკრაინული ენის საფუძვლებს და იძენენ ამ თემასთან დაკავშირებულ წყაროებთან მუშაობის უნარებს. . ეს ხელს უწყობს ახალგაზრდების უნარის

განვითარებას, დამოუკიდებლად მოიძიონ ცოდნა მეზობლების შესახებ, რაც უაღრესად მნიშვნელოვანია უკრაინის მიმართ ბოლო წლებში მზარდი ინტერესის კონტექსტში.

პროექტის მთავარი მიზანია არა მხოლოდ განათლება, არამედ უპირველეს ყოვლისა კულტურული განსხვავებების მიმართ მგრძნობელობის განვითარება და ხალხებს შორის ურთიერთგაგების ჩამოყალიბება. ამიტომ, გაკვეთილები ინტერაქტიულია და მოსწავლეებს ეძლევათ საშუალება დასვან კითხვები და აქტიურად მიიღონ მონაწილეობა დისკუსიებში.

პროექტი „გაიცანი მეზობლები“ საინტერესოა არა მხოლოდ მოსწავლეებისთვის, არამედ მასწავლებლებისთვისაც. მონაწილეები აღნიშნავენ, რომ ეს გაკვეთილები ღირებული დამატებაა ტრადიციული სასწავლო გეგმისთვის და საშუალებას იძლევა უკეთ გავიგოთ უკრაინის კულტურა და ისტორია, ასევე განავითაროთ თანაგრძნობა და ღიაობა სხვა კულტურების მიმართ.

უკრაინული კვლევების დეპარტამენტის ჩართულობის წყალობით, ეს პროექტი გახდა პოლონეთის სკოლებში ინტერკულტურული განათლების მნიშვნელოვანი ელემენტი, რაც ხელს

უწყობს პოლონელებსა და უკრაინელებს შორის ურთიერთობების განმტკიცებას და ღირებულებების პოპულარიზაციას, რომლებიც დაკავშირებულია პატივისცემასა და მრავალფეროვნებასთან.

დებატები "უკრაინული ენა მსოფლიოში"

2023 წელს პროფ. უნი. დოქტორი გაბ. ირინა კონონენკომ მოაწყო დებატები სახელწოდებით "უკრაინული ენა მსოფლიოში". ეს ღონისძიება გახდა ფორუმი უკრაინული ენის როლისა და ადგილის განხილვისთვის საერთაშორისო ასპარეზზე, განსაკუთრებით რუსეთ-უკრაინის კონფლიქტის კონტექსტში. დებატებში ყურადღება გამახვილდა უკრაინული ენის წინაშე არსებულ გამოწვევებზე, ასევე მისი პოპულარიზაციისა და მარგინალიზაციის მცდელობებისგან დაცვის აუცილებლობაზე. ასევე განიხილეს უკრაინული ენის მზარდი მნიშვნელობა პოლიტიკურ, კულტურულ და სამეცნიერო კონტექსტში.

**მრგვალი მაგიდა "რუსეთ-უკრაინის ომი
ლიტერატურის, კულტურისა და მეცნიერების
სარკეებში"**

პროფ. ტეტიანა გრებენიუკმა და დოქტორმა კატაჟინა იაკუბოვსკა-კრავჩიკმა გერმანულ პროგრამასთან "მეცნიერება რისკის ქვეშ" თანამშრომლობით მოაწყვეს მრგვალი მაგიდა სახელწოდებით "რუსეთ-უკრაინის ომი ლიტერატურის, კულტურისა და მეცნიერების სარკეებში". ღონისძიებამ შეკრიბა მეცნიერები, რომლებმაც განიხილეს ომის მრავალგანზომილებიანი გავლენა უკრაინულ და რუსულ იდენტობაზე, ისევე როგორც როლი, რომელსაც კულტურა და მეცნიერება თამაშობს აგრესიის წინააღმდეგ ბრძოლის კონტექსტში. მონაწილეები ამტკიცებდნენ, რომ ლიტერატურა და ხელოვნება ხდება ტანჯვის დოკუმენტაციისა და ეროვნული იდენტობის შენარჩუნებისთვის ბრძოლის იარაღი.

**ახალგაზრდა უკრაინელების საერთაშორისო
სამეცნიერო კონფერენციები: უკრაინული
კულტურა ომის დროს**

ვარშავის უნივერსიტეტის უკრაინოლოგიის დეპარტამენტი მრავალი წელია ატარებს ახალგაზრდა უკრაინელების ყოველწლიურ საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციებს. უკრაინული კულტურის, ლიტერატურისა და ენისადმი მიძღვნილი ეს სამეცნიერო შეხვედრები კიდევ უფრო მნიშვნელოვანი გახდა 2022 წელს რუსეთის მიერ უკრაინაში სრულმასშტაბიანი შემოჭრის შემდეგ. მას შემდეგ კონფერენციებმა ახალი განზომილება შეიძინა, ჩვენ მათ უკრაინის უნივერსიტეტებთან თანამშრომლობით ვატარებთ, რაც ხაზს უსვამს საერთაშორისო სოლიდარობას და უკრაინის მხარდაჭერას. თითოეული მათგანი ყურადღებას ამახვილებს ომის დროს უკრაინული კულტურის როლზე. 2022 წელს კონფერენციაზე „უკრაინის კულტურას აქვს ძალა“ გამოავლინოს, თუ როგორ ხდება კულტურა აგრესიის წინაშე წინააღმდეგობისა და გამძლეობის იარაღად, როგორ აყალიბებს ლიტერატურა, ხელოვნება და მედია ეროვნულ იდენტობას და ხდება თავისუფლებისთვის ბრძოლის იარაღად.

კონფერენცია სახელწოდებით „კულტურა ბრძოლის ველზე. უკრაინული ენა, ლიტერატურა, ხელოვნება და მედია ომის პირობებში“ მიემდგნა ომის გავლენას უკრაინულ ენაზე, ლიტერატურაზე, ხელოვნებასა და მედიაზე. მნიშვნელოვანი გახდა დისკუსია იმის შესახებ, თუ როგორ ასახავს მედია და ხელოვნები ომის რეალობას და გავლენას ახდენენ უკრაინის გლობალურ აღქმაზე, ასევე იმაზე, თუ როგორ ხდება უკრაინული ენა რუსული აგრესიის წინააღმდეგ წინააღმდეგობის სიმბოლო.

2023 წელს გაიმართა კონფერენცია სახელწოდებით „კონფლიქტის კულტურა - კულტურათა კონფლიქტი. ენა, ლიტერატურა, ხელოვნება, მედია და ომი უკრაინაში“, სადაც მონაწილეებმა შეისწავლეს კულტურული კონფლიქტისა და ომის თემა ენის, ლიტერატურის, ხელოვნებისა და მედიის კონტექსტში. ეს სამეცნიერო ღონისძიება გახდა ადგილი, სადაც განიხილებოდა კულტურის მთავარი როლი კონფლიქტის გაგებაში და მისი გავლენა უკრაინის საერთაშორისო აღქმაზე.

Katedra Ukrainistyki
Wydział Lingwistyki Stosowanej
Uniwersytet Warszawski

Katedra Języka Ukraińskiego
Uniwersytetu Narodowego Akademia Kijowsko-Mohylańskiej

Wydział Filologiczny
Dnieckiego Narodowego Uniwersytetu im. Wasyla Stusa

Katedra Ukraińskiej i Światowej Literatury
Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego w Krzywym Rogu

Międzynarodowa Konferencja Naukowa Młodych Ukrainistów

„Ukraińska kultura ma moc”

23 - 24 maja 2022 roku

**უკრაინული ენისა და კულტურის ახალი
სახელმძღვანელო გერმანელებისთვის:
UKRAINISCHE KULTUR FÜR JEDEN TAG**

2021 და 2022 წლებში მიუნხენის ლუდვიგ-მაქსიმილიანის უნივერსიტეტის ვებ-გვერდზე გამოჩნდა ახალი გამოცემა, რომელიც მიმართული იყო გერმანულენოვან ადამიანებს, რომლებსაც სურთ უკრაინის ენისა და კულტურის უფრო ღრმად გაცნობა. სახელმძღვანელო „უკრაინული კულტურა ყოველდღიური ცხოვრებისათვის“ ორ ნაწილად შექმნა საავტორო ჯგუფმა, რომელიც შედგება: მარტა ზამბჟიციკა, ოლენა ნოვიკოვა, სვიტლანა რომანიუკი და კატაჟინა იაკუბოვსკა-კრავჩიკი. ეს წიგნი ღირებული რესურსია მათთვის, ვინც უკვე ფლობს ენის გარკვეულ ცოდნას და სურთ გააფართოვონ ცოდნა უკრაინელების კულტურისა და ყოველდღიური ცხოვრების შესახებ. სახელმძღვანელო დაიწერა გერმანულენოვანი მომხმარებლების საჭიროებების გათვალისწინებით, რაც მას უნიკალურ საგანმანათლებლო ინსტრუმენტად აქცევს, განსაკუთრებით ევროპაში უკრაინული თემებისადმი მზარდი ინტერესის კონტექსტში.

სახელმძღვანელო მოიცავს თემების ფართო სპექტრს, რომელიც მკითხველს აცნობს

უკრაინული კულტურის როგორც ტრადიციულ, ისე თანამედროვე ასპექტებს. განყოფილებებს შორისაა "გამოყენებითი ხელოვნება", "თანამედროვე უკრაინული დიზაინი", "ახალი უკრაინულ კინოში" და "აღდგომის ტრადიციები", რომლებიც დააინტერესებს ფართო აუდიტორიას.

**საერთაშორისო მასტერკლასები ხატწერის შესახებ:
უკრაინული სასულიერო ხელოვნება ომის
პირობებში**

მრავალი წლის განმავლობაში ვარშავის უნივერსიტეტის უკრაინული კვლევების დეპარტამენტი და უკრაინული იდენტობის კვლევების ლაბორატორია მხარს უჭერენ ხატწერის საერთაშორისო მასტერკლასების ორგანიზებას, რომელსაც ახორციელებს ახალბედა მეგობრების საზოგადოება და სასულიერო ხელოვნების დეპარტამენტი. ღვოვის ეროვნული სამხატვრო აკადემიის. ეს ინიციატივა მიზნად ისახავს უკრაინული კულტურისა და წმინდა ხელოვნების გავრცელებას საერთაშორისო ასპარეზზე. მასტერკლასები არა მხოლოდ საშუალებას აძლევს მხატვრებს მთელი მსოფლიოდან განავითარონ

ხატწერის უნარები, არამედ შექმნან პლატფორმა ღრმა სულიერი თემების გასაგებად, განსაკუთრებით უკრაინაში მიმდინარე კონფლიქტის კონტექსტში.

გარდა პლეინ ეთერისა, ორგანიზატორები ამზადებენ თანამედროვე სასულიერო ხელოვნების მრავალ გამოფენას, რომლებიც ტარდება პოლონეთში, უკრაინაში, გერმანიაში, შვეიცარიაში, სომხეთში, 2017 წელს გამოფენა გაიმართა თბილისში, საქართველოში.

2024 წელს პლეინ ეთერის მთავარი თემა იყო ღვთაებრივი სამართალი. მასში მონაწილე მხატვრები ასახავდნენ სამართლიანობის კონცეფციას ომის კონტექსტში, როდესაც დამნაშავეები ხშირად თავს არიდებენ სასჯელს და დაზარალებულები მხარდაჭერის გარეშე რჩებიან. თანამედროვე შეიარაღებული კონფლიქტები აჩენს რთულ კითხვებს სამართლიანობის მიღწევის შესაძლებლობის შესახებ მსოფლიოში, სადაც ძლიერი ერებისა და იმპერიების ინტერესები ხშირად ჭარბობს ცალკეულ პირთა ბედს. 2022 წლიდან უკრაინელი არტისტები სიცოცხლის მუდმივი საფრთხის ქვეშ მუშაობის გამოწვევის წინაშე დგანან. ბევრი მათგანი, დაკარგა საყვარელი ადამიანები, ეძებს ნუგეშსა და გაგებას

ხელოვნებაში, ფიქრობს, რატომ უშვებს ღმერთი ასეთ უსამართლობას.

სულიერი მდგომარეობა აისახა ნამუშევრებში, რომლებიც შეიძლება ნახოთ ლვოვში, პრჟემიშლში, კრინიცისა და ვარშავაში საერთაშორისო გამოფენებზე და შემდგომი პრეზენტაციები იგეგმება სხვა ქალაქებში. ეს გამოფენები არა მხოლოდ ასახავს თანამედროვე სასულიერო ხელოვნების სილამაზეს, არამედ აჩენს ფუნდამენტურ კითხვებს რწმენის, სამართლიანობისა და ადამიანთა ტანჯვის შესახებ ომის დროს.

ხატწერის საერთაშორისო სახელოსნოების ინიციატივა არა მხოლოდ უკრაინული კულტურის პოპულარიზაციაა, არამედ სულიერი დიალოგიც, რომელიც აერთიანებს ხელოვანებსა და მაყურებლებს ჩვენი დროის ურთულეს საკითხებზე ფიქრში.

 ЛЬВІВСЬКИЙ ШЕНГЕН | ВЕЛИКА ВИСТAVKOBА ДAVKА

21.09.2024
 06.10.2024

XVI
 МІЖНАРОДНИЙ ІКОНОПИСНИЙ ПЛЕНЕР
 «ПОВИЩЕННЯ СЛАВ'ЯНСЬКОЇ»

СПРАВЕДЛИВІСТЬ

БОЖА

ვარშავის უნივერსიტეტის უკრაინოლოგიის დეპარტამენტის ყველა ზემოაღნიშნული ინიციატივა გახდა შესანიშნავი შესაძლებლობა პოლონეთსა და უკრაინელებს შორის კავშირების გასაძლიერებლად, ასევე პოლონეთში უკრაინული

ენისა და კულტურის პოპულარიზაციისთვის. მათ აჩვენეს, თუ რამდენად მნიშვნელოვანია უკრაინელი ლტოლვილების მხარდაჭერა და რამდენად მნიშვნელოვანია კულტურების ურთიერთ ცოდნა დიალოგისა და ურთიერთგაგებისთვის.

საქართველოს გამოცდილება

ენის მხარდაჭერა

2022 წლის 4 ოქტომბერს საქართველოს საერთაშორისო უნივერსიტეტის GIU-ს (ძველი სახელწოდება: გურამ თავართქილაძის სახელობის თბილისის უნივერსიტეტი) ბაზაზე გაიმართა ენებისა და კულტურის ქართულ-უკრაინული ინსტიტუტის გახსნა, რომელიც მიზნად ისახავდა კულტურათაშორისი დიალოგსა და გაძლიერებას. ქართველი და უკრაინელი ხალხის სამეცნიერო და საგანმანათლებლო მიმართულებები, ასევე უკრაინელი ლტოლვილების მხარდასაჭერი ღონისძიება საქართველოს საერთაშორისო

უნივერსიტეტის GIU-ს რექტორმა, პროფესორმა გიორგი მათიაშვილმა გახსნა. სტუმრებს სიტყვით მიმართეს უნივერსიტეტის კანცლერმა ელისო ელისაშვილმა და ქართულ-უკრაინული ენისა და კულტურის ინსტიტუტის დირექტორმა, პროფ. ზოია ადამიამ. ღონისძიებას საქართველოში უკრაინის საელჩოს პირველი მდივანი ტეტიანა კოლოტილოვა და უკრაინული დიასპორის წარმომადგენელი საქართველოში ვალენტინა მარჯანიშვილი, საერთაშორისო ორგანიზაციები და უკრაინიდან დევნილები ესწრებოდნენ.

გახსნაში მონაწილეობა მიიღეს ტარას შევჩენკოს კიევის ეროვნული უნივერსიტეტის (პროფ. იური ბონდარი, ჰანა შვეცი), ივან ფრანკოს ლვოვის ეროვნული უნივერსიტეტის (ფილოლოგიის ფაკულტეტის დეკანი პროფ. რომანა კროხმალნი), უჟგოროდის ეროვნული უნივერსიტეტის (პროფ. ნატალია ვენჟინოვიჩი) წარმომადგენლებმა. ჰიბრიდულ ფორმატში, კიევის სამედიცინო უნივერსიტეტი (პროფ. ჰანა ოკოვიჩი), ხარკოვის ეროვნული უნივერსიტეტი (ასოცირებული პროფესორი ნატალია ჩერნოგორსკა).

2022 წლის 1 დეკემბერს ქართულ-უკრაინულ ენათა და კულტურის ინსტიტუტში უკრაინელი ლტოლვილებისთვის ქართული ენისა და

კულტურის უფასო კურსები გაიხსნა, რომელიც მიზნად ისახავს უკრაინელი ლტოლვილების ქართულ საზოგადოებაში ინტეგრირებას.

<https://1tv.ge/news/guram-tavartqiladzis-shakelobis-universitetshi-enebisa-da-kulturis-qartul-ukrainuli-instituti-gaikhsna/>

ფსიქოლოგიური მხარდაჭერა

2024 წლის 24 მარტს, ქართულ-უკრაინის ენათა და კულტურის ინსტიტუტში გაიმართა შეხვედრა

პირდაპირ ეთერში. შეხვედრა „ფსიქონავტების“ ორგანიზაციის ორგანიზებით გაიმართა. სტუმრები იყვნენ სტუდენტები, ფსიქოლოგები და უკრაინის მოქალაქეები. უკრაინელმა ქალებმა თავიანთი ისტორიები გააზიარეს. განიხილეს უკრაინელი ლტოლვილების ფსიქოლოგიური ტრავმა და მათი გადაჭრის პრობლემები. ყველას შეეძლო კითხვების დასმა და პასუხების მიღება.

სამეცნიერო მიმართულებები

7-14 აპრილის პერიოდში პროფ. სვეტლანა რომანიუკის ხელმძღვანელობით გაიმართა შეხვედრა და ღია ლექცია რომელიც ჩაატარა პროფ. ზოია ადამიამ (საქართველოს საერთაშორისო უნივერსიტეტიდან). ლექცია ჩატარდა IDUB პროექტის ფარგლებში ვარშავის უნივერსიტეტში უკრაინისმცოდნეობის სტუდენტებთან ერთად. განიხილეს სოციოლინგვისტიკის საკითხები (მათ შორის ქართული და უკრაინული ენების სწავლის

აუცილებლობა) და უკრაინელი ლტოლვილების მდგომარეობა საქართველოში და პოლონეთში.

RE-Direction პროექტი (Erasmus+)

პროექტმა RE-DIRECTION, რომელიც ევროკავშირის თანადაფინანსებით ხდება, 2024 წლის 19-21 მარტს პირველი სამუშაო შეხვედრა გაიმართა. პროექტის მიზანია უკრაინასა და საქართველოში უმაღლეს განათლებაში

მიდგომებისა და მეთოდების შეცვლა ციფრული ტექნოლოგიების, ასევე მდგრადი განვითარებისა და ინკლუზიურობის პრინციპების გამოყენებით.

RE-Direction-ის პროექტის მონაწილეები უკრაინიდან, გერმანიიდან, საბერძნეთიდან და საქართველოდან ეწვივნენ საქართველოს საერთაშორისო უნივერსიტეტის ენებისა და კულტურის ქართულ-უკრაინულ ინსტიტუტს.

შერჩეული კულტურული ინტეგრაციის ღონისძიებები

საინფორმაციო შეხვედრა

2022 წლის 15 ივნისს მონაწილეობისა და განვითარების ცენტრმა საინფორმაციო შეხვედრა

გამართა ქართულ-უკრაინულ ენათა და კულტურის ინსტიტუტში. შეხვედრაზე ისაუბრეს იმ სერვისებზე, მაგალითად, იურიდიულ კონსულტაციებზე, რომელსაც ცენტრი ორგანიზაცია People in Need Georgia-ს მხარდაჭერით უწევს უკრაინელ ლტოლვილებს საქართველოში.

წიგნის გამოწვევა ლესია უკრაინკას დაბადების დღისთვის

"უკრაინელი რომ არ ვიყო, ქართველი ვიქნებოდი"
- ლესია უკრაინკა.

2023 წლის 30 იანვრიდან 25 თებერვლამდე უნივერსიტეტის ენების და კულტურის ქართულ-უკრაინულმა ინსტიტუტმა უკრაინელ ლტოლვილებთან ერთად მონაწილეობა მიიღო ლესია უკრაინკას დაბადების დღისადმი მიძღვნილ წიგნის გამოწვევაში, რომლის მიზანი იყო პოეტი ქალის შემოქმედების პოპულარიზაცია. საქართველოს.

შეხვედრა უკრაინელ სკოლის მოსწავლეებთან

2023 წლის 17 იანვარს, საქართველო-უკრაინის ენათა და კულტურის ინსტიტუტში გაიმართა გაცნობითი ხასიათის შეხვედრა თბილისის 41-ე საჯარო სკოლის მე-11 კლასის მოსწავლეებისთვის. ჰრუშევსკი. ინსტიტუტის დირექტორმა

დაათვალიერა უნივერსიტეტი, უამბო სწავლის შესაძლებლობებზე და ა.შ.

ტრენინგი

„უკრაინიდან ლტოლვილთა კულტურული და სოციალური ინტეგრაციის პოტენციალის გაძლიერების მხარდაჭერა“

2023 წლის 15-16 მაისს, თბილისში ჩატარდა ტრენინგი მონაწილეობისა და განვითარების ცენტრის მიერ ორგანიზაციის People in Need

Georgia-ს მხარდაჭერით. შეხვედრის თემაა „უკრაინიდან ლტოლვილთა კულტურული და სოციალური ინტეგრაციის პოტენციალის განვითარების ხელშეწყობა“.

შეხვედრას ესწრებოდნენ ლტოლვილების დამხმარე ორგანიზაციების წარმომადგენლები, მათ შორის ქართულ-უკრაინის ენათა და კულტურის ინსტიტუტი. პროფ. ზოია ადამიამ მონაწილეებს გაუზიარა გაწეული სამუშაოს შედეგები, ლტოლვილებთან მუშაობის გამოცდილება, პრობლემები და ინსტიტუტის შემდგომი განვითარების პერსპექტივები უკრაინელი ლტოლვილების დახმარების მიზნით.

ტრენინგი ეხებოდა უკრაინელი ლტოლვილების იურიდიულ დახმარებას, მცირე ბიზნესის განვითარებას და განათლებას.

მრგვალი მაგიდა

2023 წლის 13 თებერვალს თბილისში გაიმართა მრგვალი მაგიდა „ფრონტლაინ საქართველო“, რომელზეც ისაუბრეს საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლებმა: „People in Need Georgia“, „World Vision Georgia“, The Georgia Red Cross Society“, ასევე ქართულ-უკრაინის ენათა და კულტურის ინსტიტუტი და სხვა

ორგანიზაციების წარმომადგენლები, რომლებიც ეხმარებიან ლტოლვილებს საქართველოში.

საერთაშორისო სამეცნიერო და პრაქტიკული კონფერენცია

2023 წლის 25 ოქტომბერს დნიპროში გაიმართა II საერთაშორისო სამეცნიერო და პრაქტიკული კონფერენცია სტუდენტებისა და ახალგაზრდა მეცნიერებისთვის „მეცნიერება სოციალურ-კულტურული ცვლილებების ეპოქაში: რეალობა, პერსპექტივები და ციფრული ტრანსფორმაციები“. კონფერენციაზე, რომელიც ორგანიზებული იყო დნიპროს ტექნოლოგიური უნივერსიტეტის მიერ საერთაშორისო პარტნიორებთან ერთად, 180-მდე მონაწილე შეიკრიბა. პროფ. ზოია ადამიამ პლენარულ სესიაზე ისაუბრა მოხსენებით "უკრაინელი ლტოლვილების დიგიტალიზაცია, მდგრადი განვითარება და ინტეგრაცია საქართველოში", რომელშიც განიხილა ურთიერთობა, თუ როგორ შეუძლია ციფრულ ინსტრუმენტებს ხელი შეუწყოს ლტოლვილთა ინტეგრაციას ქართულ საზოგადოებაში, მათ შორის არსებული პრობლემების გადაჭრაში. სახე დასაქმებასა და ენის ათვისებაში. კვლევამ გამოიყენა ონლაინ კითხვარი უკრაინელი ლტოლვილებისთვის საქართველოში და

ინტერვიუები რესპონდენტებთან. კონფერენცია
Erasmus+ Re-Direction პროექტის ფარგლებში
გაიმართა.

